МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ
З «ОСНОВ ПРАВОЗНАВСТВА»

для кандидатів на здобуття ступеня вищої освіти бакалавра
за спеціальністю 081 «Право»

КИЇВ - 2017

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Держава. Право. Суспільство

Держава та право як закономірний результат розвитку цивілізації, історичне надбання людства. Роль держави та права як неодмінних атрибутів політичної влади. Поняття і види влади. Призначення державної влади в демократичному суспільстві. Пріоритет загальносуспільних інтересів над класовими і груповими.

Поняття й ознаки держави. Роль держави в реалізації загальносуспільних і класових інтересів. Поняття функції держави. Внутрішні і зовнішні функції держави. Основні форми здійснення функцій держави - законодавча, виконавча, судова. Класифікація держав за їх формою: форми державного правління, форми державного устрою, державно-правові (політичні) режими.

Поняття, ознаки, принципи функціонування апарату держави. Державні органи влади: поняття та види. Принцип поділу державної влади.

Соціальні норми. Право - особливий вид соціальних норм. Взаємозв'язок соціальних норм. Моральна обумовленість права. Поняття та ознаки права. Роль права в реалізації загальносуспільних і класових інтересів. Джерела (форми) права. Право як суспільне явище (об'єктивне право) і як конкретне повноваження особи (суб'єктивне право). Норма права.

Поняття, пов'язані з правом (правовідносини, правосвідомість). Структура правовідносин (об'єкт, суб'єкт, юридичний і фактичний зміст). Юридичні факти (дії та події) - підстава виникнення, припинення та зміни правовідносин. Поняття системи права. Поділ права на галузі, правові інститути і правові норми.

Поняття про законодавство. Відмінність між правом і законом. Нормативно-правові та індивідуально-правові акти. Система законодавства. Конституції, закони і підзаконні акти. Систематизація правових актів, її мета. Кодифікація та інкорпорація.

Правомірна поведінка і правопорушення. Поняття, причини і види правопорушень. Цілі, види і підстави юридичної відповідальності. Необхідна оборона та інші обставини, що виключають юридичну відповідальність.

Ідея правової держави та вклад українських вчених у її розроблення. Поняття і головні ознаки правової держави. Основні напрями формування правової держави в Україні. Пріоритет прав і свобод особи. Зміцнення законності і посилення охорони правопорядку. Забезпечення політичного плюралізму і поділу державної влади.

Тема 2. Історичний розвиток держави і права

Суспільна влада і соціальні норми за первіснообщинного ладу. Держава та право як продукти і атрибути класового суспільства. Інші погляди на походження держави та права (патріархальна, теологічна, договірна та інші теорії).

Найголовніші риси держави і права різних історичних епох (суспільно-економічних формацій). Теорія конвергенції. Перспективи історичного розвитку держави та права.

Багатовікові державотворчі традиції українського народу. Хронологічний перелік держав, які існували на території сучасної України.

Правові пам'ятки як важливий елемент національної культури. Коротка характеристика історичного значення найважливіших правових пам'яток України IX-XIX ст. (звичаєве право, Руська правда, Литовські статути, магдебурзьке право, «Березневі статті», Конституція Пилипа Орлика, «Права, за якими судиться малоросійський народ» тощо). Хронологічний перелік найважливіших правових актів України XX ст. (Універсали Центральної Ради, Конституційні акти Гетьманату, Директорії і ЗУНР, Конституції Радянської України тощо).

Тема 3. Основи правового статусу людини і громадянина. Громадянські (особисті) та політичні права

Єдність і відмінність понять «людина», «особа», «громадянин». Громадянство та підданство. Іноземці, біпатриди та апатриди. Інститут громадянства в законодавстві України.

Поняття природних прав людини. Юридичне закріплення прав людини в історії цивілізації. Сучасні міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини. Загальна Декларація прав людини. Міжнародні пакти про громадянські та політичні права й про економічні, соціальні та культурні права. Класифікація конституційних прав. Рівноправність і дискримінація. Єдність прав і обов'язків, неприпустимість зловживання правами і свободами, гарантованість прав і свобод, взаємна відповідальність держави і громадянина. Відповідність конституційного статусу громадян України міжнародним стандартам.

Захищеність особи у правовій державі. Право людини на життя, повагу до її гідності, свободу та особисту недоторканність. Принцип презумпції невинуватості і право на судовий захист. Недоторканність житла. Таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Свобода пересування та вільний вибір місця проживання. Порядок в'їзду (виїзду) в державу чи за її межі. Паспортний режим і прописка.

Поняття свободи світогляду і віросповідання. Зміст принципу відокремлення церкви від держави та школи від церкви. Поняття свободи думки і слова. Право на інформацію. Захист державної й комерційної таємниці.

Право на свободу об'єднання в політичні партії та громадські організації. Види об'єднань громадян в Україні. Особливості правового статусу молодіжних та дитячих громадських організацій. Департизація правоохоронних та деяких інших державних органів.

Право громадян на проведення зборів, мітингів, походів та демонстрацій та його юридичні гарантії. Право на звернення до органів

державної влади та органів місцевого самоврядування. Право громадян брати участь в управлінні державними справами.

Тема 4. Конституційні соціальні, економічні та культурні права. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні

Призначення конституційних соціальних, економічних та культурних прав. Конституційне закріплення права на працю та відпочинок. Право на страйк.

Конституційне закріплення права на освіту. Обов'язковість отримання повної середньої освіти. Правовий статус навчальних закладів. Форми освіти. Права та обов'язки учнів. Самоуправління в навчальних закладах.

Конституційне закріплення права на достатній життєвий рівень. Поняття соціального страхування та соціального забезпечення. Види пенсій і соціальних допомог. Юридичні гарантії конституційного права на охорону здоров'я. Конституційне закріплення права на житло. Конституційний захист сім'ї, материнства та дитинства. Міжнародні стандарти в галузі охорони сім'ї і дитинства. Конвенція про права дитини.

Право власності та його конституційний захист. Рівність суб'єктів права власності. Інтелектуальна власність. Конституційне закріплення права на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Інші. соціальні, економічні та культурні права, передбачені в Конституції України.

Суспільна необхідність і моральна обумовленість конституційних обов'язків громадян. Обов'язок неухильно додержуватися Конституції і законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших осіб. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України та загальний військовий обов'язок. Порядок призову на військову службу та її проходження. Відстрочки від призову. Альтернативна служба. Обов'язок шанувати державні символи України.

Обов'язок берегти природу, культурну спадщину, відшкодовувати завдані їм збитки. Червона книга України. Права й обов'язки природокористувачів. Обов'язок громадян сплачувати податки і збори, встановлені законом. Основні види податків.

Тема 5. Основи конституційного ладу України

Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня 1991 року. Питання правонаступництва України. Основні етапи конституційного процесу в Україні 1991-1996 рр. Конституція України - Основний закон держави.

Поняття конституційного права. Конституційна форма правління, державного устрою і політичного режиму України. Принципи участі України в міждержавних об'єднаннях (співдружностях). Державна символіка. Засади територіального устрою України. Система адміністративно-територіального устрою України.

Поняття національного суверенітету. Декларація прав національностей України. Закон України "Про національні меншини в Україні". Законодавство про мови.

Поняття і форми здійснення народного суверенітету. Безпосередня й представницька демократія. Основи правового статусу народних депутатів. Принципи виборчого права і види виборчих систем. Основи виборчого права в Україні. Порядок підготовки та проведення виборів.

Тема 6. Органи державної влади України

Основні завдання законодавчої влади. Правовий статус і компетенція Верховної Ради України. Структурні органи, посадові особи та апарат Верховної Ради (Голова Верховної Ради України і його заступники, Комітети, тимчасові спеціальні і тимчасові слідчі комісії, Рахункова палата, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, інші органи Верховної Ради України). Регламент Верховної Ради України.

Законодавчий та бюджетний процес. Право законодавчої ініціативи. Питання, які вирішуються виключно законами України.

Правовий статус Президента України, його компетенція. Порядок і умови обрання та припинення повноважень Президента України. Адміністрація Президента України. Рада національної безпеки і оборони України.

Правовий статус і компетенція Кабінету Міністрів України. Склад і порядок формування Кабінету Міністрів України. Повноваження Прем'єр-міністра України. Міністерства та інші центральні органи державної виконавчої влади.

Поняття про самоврядування. Територіальні громади. Органи місцевого самоврядування. Ради та їх виконавчі органи. Міський, селищний, сільський голова. Інші ланки системи місцевого самоврядування. Органи виконавчої влади на місцях.

Завдання судової влади. Основні принципи судоустрою. Конституційний суд України. Система судів загальної юрисдикції: Верховний суд України, Вищі спеціалізовані суди, інші судові органи. Основні принципи судочинства в Україні. Порядок розгляду справ у судах. Вища Рада юстиції.

Поняття правоохоронного органу. Система правоохоронних органів в Україні, їх основне призначення. Генеральна прокуратура і її роль в забезпеченні законності. Завдання Національної поліції. Правовий статус Служби безпеки України. Компетенція органів юстиції, митних, прикордонних, податкових та інших органів та спеціальних служб. Адвокатура та її роль в охороні прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб. Поняття оперативно-розшукової діяльності та слідства.

Тема 7. Найважливіші положення цивільного, земельного, сімейного і трудового права. Правове регулювання підприємницької діяльності

Цивільно-правові відносини. Цивільний кодекс України. Правоздатність і дієздатність. Майнові права неповнолітніх. Поняття юридичної особи.

Поняття цивільно-правової угоди і цивільно-правового договору. Умови дійсності цивільно-правових угод. Поняття і зміст договору купівлі-продажу. Захист прав споживачів. Договір майнового найму (оренди). Договір позики. Договір дарування.

Поняття спадщини. Спадкування за законом і за заповітом. Черги спадкоємців за законом. Право на обов'язкову долю спадщини. Поняття про авторське право.

Поняття й особливості цивільно-правової відповідальності. Дольова, солідарна та субсидіарна відповідальність. Договірна і позадоговірна відповідальність. Відповідальність неповнолітніх і їх батьків. Поняття делікту. Відповідальність без вини. Поняття джерела підвищеної небезпеки. Звільнення від відповідальності. Непереборна сила і казус.

Житлове право. Головні принципи забезпечення громадян України житлом. Договір найму жилого приміщення. Ордер на житло. Права і обов'язки власників та наймачів жилого приміщення. Порядок приватизації державного житлового фонду.

Земельний кодекс України. Право приватної власності на землю. Приватизація землі. Оренда землі. Порядок розв'язання земельних спорів.

Законодавство про сім'ю і шлюб і державна політика в цій галузі. Порядок укладання шлюбу і створення сім'ї. Рівність прав і обов'язків подружжя. Взаємні права і обов'язки батьків та дітей. Усиновлення (удочеріння). Опіка і піклування.

Кодекс законів про працю. Поняття, сторони та зміст трудового договору. Колективний договір. Умови і порядок прийняття на роботу. Підстави і порядок припинення трудового договору. Робочий час та час відпочинку. Оплата праці. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Трудова дисципліна. Особливості праці молоді і жінок. Розв'язання індивідуальних та колективних трудових спорів (конфліктів).

Особливості матеріальної і дисциплінарної відповідальності. Дисциплінарна відповідальність працівників. Види дисциплінарних стягнень за Кодексом законів про працю. Відповідальність за статутами про дисципліну. Порядок накладання дисциплінарних стягнень. Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі або організації. Обмежена і повна матеріальна відповідальність. Матеріальна відповідальність підприємства, установи або організації.

Поняття підприємницької діяльності. Основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Підприємницька діяльність в сільському господарстві.

Тема 8 Найважливіші положення адміністративного і кримінального права

Поняття адміністративного права. Адміністративно-правові відносини. Поняття і види адміністративного правопорушення. Адміністративні стягнення і інші види адміністративного примусу. Види адміністративних стягнень. Органи, що розглядають справи про адміністративні правопорушення. Найпоширеніші випадки адміністративних правопорушень неповнолітніх.

Кримінальне право. Межі дії кримінального кодексу. Поняття і види злочину. Стадії вчинення злочину. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Співучасть у вчиненні злочину Цілі і види кримінального покарання. Поняття неосудності. Особливості відповідальності неповнолітніх. Умовне засудження. Відстрочка виконання вироку. Примусові заходи виховного характеру. Амністія і помилування.

Державні злочини. Злочини проти життя, здоров'я і гідності особи. Майнові злочини. Хуліганство, втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, знищення або пошкодження пам'ятників історії і культури та інші злочини проти громадської безпеки, громадського порядку і народного здоров'я. Найпоширеніші види злочинів неповнолітніх.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр.

2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/55-12.

3. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T142700.html.

4. Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 р. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1771-12.

5. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08.

6. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14.

7. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-III / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-14.

8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10.

9. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15.

10. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.

11. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2768-14.

12. Закон України Про засади державної мовної політики від 03.07.2012 № 5029-VI/ Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5029-17.

13. Закон України Про вибори народних депутатів України від 17.11.2011 № 4061-VI / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4061-17.

14. Закон України Про вибори Президента України від 05.03.1999 № 474-XIV / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/474-14.

15. Закон України Про громадянство України від 18 січня 2001 р. № 2235-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2235-14.

16. Закон України Про національні меншини в Україні від 25.06.1992 № 2494-XII / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/2494-12.

17. Закон України Про всеукраїнський референдум від 06.11.2012 № 5475-VI / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5475-17.

18. Закон України Про Кабінет Міністрів України від 27.02.2014 № 794-VII / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18.

19. Закон України Про Конституційний Суд України від 16.10.1996 № 422/96-ВР / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/422/96-вр.

20. Закон України Про місцеве самоврядування в України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр.

21. Закон України Про Раду національної безпеки і оборони України від 05.03.1998 № 183/98-ВР / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр.

22. Закон України «Про Вищу раду юстиції від 15.01.1998 № 22/98-ВР / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/22/98-вр.

23. Закон України «Про Службу безпеки України» від 25.03.1992 № 2229-XIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2229-12.

24. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19

25. Закон України «Про Державну прикордонну службу України» від 03.04.2003 № 661-IV / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/661-15.

26. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http:// http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2135-12

27. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 № 4572-VI. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4572-17.

28. Закон України «Про політичні партії в Україні» від 05.04.2001 № 2365-III / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2365-14.

29. Закон України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http:// http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1697-18.

30. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10.02.2010 № 1861-VI / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1861-17.

31. Закон України «Про Рахункову палату» станом на 19 квіт. 2014 р. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/315/96-вр.

32. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» від 23.12.1997 № 776/97-ВР / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр.

33. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 № 586-XIV. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14.

34. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17.03.2011 № 3166-VI / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3166-17.

35. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 07.06.2001 № 2493-III / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2493-14.

36. Закон України «Про судоустрій та статус суддів» від 07.07.2010 № 2453-VI. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/2453-17.

37. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http:// http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19.

38. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 р. № 5076-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17.

39. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12.

Основна навчальна література

1. Основи правознавства : навч. посіб. (для підгот. абітур. до вступ. випроб.) / [Є. О. Гіда, Є. В. Білозьоров, А. М. Завальний та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Гіди. – К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2011. – 184 с.

2. Правознавство [Текст] : навч. посіб. / А. М. Соловйова. - Вінниця : Вінницька газета, 2011. - 160 с.

3. Правознавство [Текст] : навч. посіб. / П. С. Корнієнко. - К. : Четверта хвиля, 2011. - 559 с. - Бібліогр.: с. 380-381.

4. Правознавство. Академічний рівень. 10 клас [Текст] : навч. посіб. / С. П. Ратушняк. – Т. : Навчальна книга - Богдан, [2010]. - 285 с. : іл. - Бібліогр.: с. 286.

5. Пилипчатіна Л. М. Правознавство (практичний курс). 9 [клас] [Текст] : зошит для поточ. та темат. оцінювання / Л. М. Пилипчатіна. - Харків : ПЕТ, 2015. - 63 с.

6. Основи правових знань [Текст] : посіб. / знань [Гусарєв С.Д., Горова О.Б., Свиридюк Н.П. та ін.]. – К.: Нац. Акад. внутр. справ, 2014. – 304 с.

7. Яким С. С. Основи правознавства : навч. посіб. / С. С. Яким. – Дрогобич : Коло, 2014. – 321 с.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Доведіть, що держава та право є закономірним результатом розвитку цивілізації.
2. Обґрунтуйте роль держави та права як неодмінних атрибутів політичної влади.
3. Охарактеризуйте поняття і види влади. Дайте оцінку призначенню державної влади в демократичному суспільстві.
4. Розкрийте поняття й ознаки держави.
5. Охарактеризуйте внутрішні і зовнішні функції держави.
6. Охарактеризуйте основні форми здійснення функцій держави - законодавчу, виконавчу, судову.
7. Наведіть класифікацію держав за їх формою: формою державного правління, формою державного устрою, державно-правовим (політичним) режимом.

8. Охарактеризуйте поняття та види форми правління.
9. Охарактеризуйте поняття та види форми державного устрою.
10. Охарактеризуйте поняття та види державно-правового (політичного) режиму.
11. Проаналізуйте форму української держави.
12. Проаналізуйте ознаки та принципи функціонування апарату держави. Принцип поділу державної влади.
13. Охарактеризуйте поняття та види соціальних норм.
14. Встановіть співвідношення норми права та норми моралі.
15. Розкрийте поняття та ознаки об'єктивного права.
16. Обґрунтуйте роль права в реалізації загальносуспільних і класових інтересів.
17. Проаналізуйте джерела (форми) права.
18. Покажіть співвідношення між правом як суспільним явищем (об'єктивним правом), і як конкретним повноваженням особи (суб'єктивним правом).
19. Охарактеризуйте поняття та види норми права.
20. Охарактеризуйте структуру норми права.
21. Охарактеризуйте поняття та ознаки правовідносин.
22. Охарактеризуйте структурні елементи правовідносин (об'єкт, суб'єкт, юридичний і фактичний зміст).
23. Розкрийте поняття системи права. Обґрунтуйте поділ права на галузі, правові інститути і правові норми.
24. Охарактеризуйте поняття та структуру законодавства.
25. Проаналізуйте спільне та відмінне між правом і законом.
26. Проаналізуйте спільне та відмінне між нормативно-правовим та індивідуально-правовим актом.
27. Назвіть мету систематизації правових актів. Охарактеризуйте кодифікацію та інкорпорацію.
28. Охарактеризуйте поняття та ознаки правомірної поведінки.
29. Охарактеризуйте поняття та ознаки правопорушення.
30. Проаналізуйте причини і види правопорушень.
31. Назвіть цілі та охарактеризуйте види юридичної відповідальності.
32. Назвіть підстави юридичної відповідальності. Вкажіть на обставини, що виключають юридичну відповідальність (необхідна оборона та інші).
33. Обґрунтуйте поняття та ознаки правової держави. Назвіть основні напрями формування правової держави в Україні.
34. Обґрунтуйте основні заходи щодо зміцнення законності і посилення охорони правопорядку.
35. Охарактеризуйте суспільну владу і соціальні норми за первіснообщинного ладу.
36. Наведіть погляди науковців на походження держави та права (патріархальна, теологічна, договірна та інші теорії).

37. Наведіть найголовніші риси держави і права різних історичних епох (суспільно-економічних формацій).

38. Наведіть хронологічний перелік держав, які існували на території сучасної України.

39. Охарактеризуйте правові пам’ятки як важливий елемент національної культури.

40. Встановіть єдність і відмінність понять «людина», «особа», «громадянин».

41. Охарактеризуйте класифікацію прав й свобод людини та громадянина

42. Охарактеризуйте поняття та структуру правового статусу людини і громадянина. Проаналізуйте спільне та відмінне між громадянством та підданством, іноземцем, біпатридом та апатридом.

43. Розкрийте поняття природних права людини. Наведіть сучасні міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини.

44. Проаналізуйте класифікацію конституційних прав. Обґрунтуйте співвідношення понять «права» і «обов’язки».

45. Проаналізуйте громадянські (особисті) права і свободи.

46. Проаналізуйте конституційні соціальні права в Україні.

47. Проаналізуйте конституційні економічні права в Україні.

48. Проаналізуйте конституційні політичні права в Україні.

49. Проаналізуйте конституційні культурні права в Україні.

50. Проаналізуйте конституційні обов’язки людини і громадянина в Україні.

51. Охарактеризуйте Конституцію України – Основний Закон держави.

52. Охарактеризуйте конституційне право як галузь права.

53. Охарактеризуйте принципи участі України в міждержавних об’єднаннях (співдружностях).

54. Охарактеризуйте атрибути держави: державну символіку, правовий статус державної мови.

55. Проаналізуйте засади територіального устрою України. Назвіть систему адміністративно-територіального устрою України.

56. Розкрийте поняття національного суверенітету. Проаналізуйте Декларацію прав національностей України.

57. Охарактеризуйте поняття та форми здійснення народного суверенітету.

58. Проаналізуйте основи правового статусу народних депутатів.

59. Розкрийте зміст принципів виборчого права.

60. Назвіть та охарактеризуйте види виборчих систем.

61. Проаналізуйте основи виборчого права в Україні.

62. Розкрийте зміст поняття та охарактеризуйте систему органів державної влади України.

63. Охарактеризуйте основні завдання законодавчої влади.

64. Охарактеризуйте правовий статус та розкрийте компетенцію Верховної Ради України.

65. Дайте правову оцінку структурним органам, посадовим особам та апарату Верховної Ради.

66. Дайте загальноправову характеристику Регламенту Верховної Ради України.

67. Проаналізуйте конституційно-правові основи законодавчого та бюджетного процесу в Україні. Назвіть суб'єктів права законодавчої ініціативи.

68. Проаналізуйте правовий статус Президента України, розкрийте його компетенцію.

69. Розкрийте порядок і умови обрання та припинення повноважень Президента України.

70. Охарактеризуйте правовий статус і компетенцію Ради національної безпеки і оборони України.

71. Охарактеризуйте правовий статус і компетенція Кабінету Міністрів України.

72. Дайте загальноправову характеристику міністерству та іншим центральним органам державної виконавчої влади.

73. Охарактеризуйте систему органів місцевого самоврядування.

74. Проаналізуйте завдання судової влади.

75. Проаналізуйте основні принципи судоустрою.

76. Охарактеризуйте конституційний суд як єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні

77. Охарактеризуйте систему судів загальної юрисдикції.

78. Охарактеризуйте правовий статус і компетенція Вищої Ради юстиції.

79. Охарактеризуйте систему правоохоронних органів в Україні, їх основне призначення.

80. Охарактеризуйте правовий статус і компетенція Генеральної прокуратури.

81. Охарактеризуйте завдання Національної поліції.

82. Охарактеризуйте правовий статус і компетенцію Служби безпеки України.

83. Проаналізуйте особливості компетенції органів юстиції, митних, прикордонних, податкових та інших органів та спеціальних служб.

84. Адвокатура та її роль в охороні прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб.

85. Розкрийте поняття оперативно-розшукової діяльності та слідства.

86. Охарактеризуйте поняття та проаналізуйте систему цивільного права як галузі права.

87. Розкрийте поняття та дайте загальну характеристику елементів цивільних правовідносин.

88. Охарактеризуйте цивільно-правові правочини: поняття, види, порядок укладання та припинення.

89. Охарактеризуйте предмет та систему авторського права України.

90. Розкрийте поняття та види цивільно-правової відповідальності. Назвіть підстави звільнення від відповідальності.

91. Охарактеризуйте житлове право як галузь права.

92. Дайте правову оцінку договору найму жилого приміщення.

93. Дайте загальну характеристику Земельному кодексу України.

94. Дайте загальну характеристику законодавству про сім'ю і шлюб.

95. Дайте загальну характеристику Кодексу законів про працю.

96. Розкрийте поняття, охарактеризуйте сторони та зміст трудового договору.

97. Розкрийте особливості матеріальної та дисциплінарної відповідальності.

98. Розкрийте поняття підприємницької діяльності. Проаналізуйте основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності.

99. Розкрийте поняття та охарактеризуйте систему адміністративного права як галузі права.

100. Розкрийте поняття та види адміністративного правопорушення.

101. Проаналізуйте адміністративні стягнення й інші види адміністративного примусу.

102. Розкрийте поняття та охарактеризуйте систему кримінального права як галузі права.

103. Розрийте поняття та охарактеризуйте види злочину.

104. Охарактеризуйте цілі та види кримінального покарання.